

II. set preporuka za pomoć gospodarstvu

Zagreb, travanj 2020.

American Chamber of Commerce in Croatia *Američka gospodarska komora u Hrvatskoj*

Sadržaj

Uvod	3
Prijedlog dodatnih mjera za gospodarstvo.....	3
Uvođenje instituta „čekanje na rad“	3
Uvođenje postotnog sudjelovanja u pokrivanju troškova plaća	5
Otpis poreza i doprinosa na plaće svim gospodarskim subjektima čija je djelatnost pogođena virusom COVID-19	6
Smanjenje reguliranog dijela u krajnjoj cijeni električne energije	7
Uvođenje dodatnih mjera za turizam	8
Osigurati produljenje vremenskog roka za primjenu mjera	9
Razlozi za donošenje propisa koji bi regulirao radnopravne odnose u vrijeme epidemije uzrokovane COVID-19.....	10

Uvod

Američka gospodarska komora u Hrvatskoj pozdravlja i podupire nastojanja Vlade Republike Hrvatske da pomogne poduzetnicima kako bi lakše prevladali razdoblje krize uzrokovane pandemijom COVID-19 te osigurali likvidnost i zadržavanje radnih mjesta. AmCham dodatno pozdravlja i podupire drugi set izmijenjenih gospodarskih mjera koje je Vlade RH donijela u travnju koje će dodatno olakšati poslovanje poduzetnika u sljedećem razdoblju. Vlada RH dala je do znanja da za financiranje mjera za gospodarstvo, među ostalim, razmatra i realokacija sredstava iz EU fondova, što također pozdravljamo.

Smatramo da je od velike važnosti u nadolazećem periodu osigurati jednostavnu i brzu primjenu usvojenih mjera te produljenje njihovog vremenskog trajanja. Što se tiče mjera za očuvanje radnih mjesta, podupiremo povećanje novčane potpore poduzetnicima s ciljem zadržavanja broja zaposlenih, no smatramo da bi se trebalo razmisliti i o uvođenju novih radno-pravnih modela prema uzoru na zemlje u okruženju za vrijeme trajanja protuepidemijskih mjera.

Također smatramo da je ovo pravi trenutak za revidiranjem nužnosti plaćanja svih parafiskalnih nameta te odlukom za njihovo smanjivanje, odnosno ukidanje radi pružanja pomoći gospodarstvu.

S obzirom na širok raspon mjera i učestalost izmjena gospodarskih mjera za pomoć gospodarstvu koje je u nadležnosti nekoliko različitih Ministarstava, predlažemo da se donesene i usvojene mjere namijenjene gospodarstvu objedine i prikažu na jednom mjestu, npr. u tabličnom obliku i s poveznicama na detalje mjera koje su predstavljene na stranicama različitih ministarstava i institucija. Za objedinjeni pregled gospodarskih mjera mogla bi se koristiti i već uspostavljena internetska stranica Vlade RH www.koronavirus.hr.

Prijedlog dodatnih mjera za gospodarstvo

Uvođenje instituta „čekanje na rad“

Poslodavci koji zapošljavaju radnike koji su prisilno kod kuće, a ne mogu raditi od kuće jer ne obavljaju poslove gdje je takav rad moguć pa se obveze iz radno pravnog ugovora ne mogu izvršavati, trenutno su u nezavidnom statusu. S ciljem očuvanja radnih mjesta koja će se odnositi na sve poslovne subjekte, neovisno o sektoru poslovanja predlažemo uvođenje i nekih novih radno-pravnih instituta, poput instituta „čekanja na rad“ kojim radnik ostvaruje naknadu koja će mu se isplaćivati iz državnog proračuna (koja bi bila jednaka naknadi za nezaposlene), a poslodavac

će i dalje takvog radnika držati u radnom odnosu te po proteku izvanredne situacije „pozvati na rad“ čime kreće opet aktivacija svih prava i obveza iz radnog odnosa.

- Osnovica za izračun naknade za „čekanje na rad“ bila bi istovjetna naknadi za nezaposlene koja bi se isplaćivala iz državnog proračuna. Radnik bi i dalje bio formalno u radnom odnosu do završetka primjene protuepidemijskih mjera, a nakon toga aktivirala bi se ex nunc prava i obveze iz radnog odnosa;
- Za vrijeme trajanja „čekanja na rad“ poslodavac ne bi bio u obvezi uplaćivanja doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje kao niti poreza na dohodak, prireza porezu na dohodak odnosno obveznih doprinosa.
- Predloženi institut „čekanja na rad“ mogao bi se aktivirati isključivo u slučaju kada radnik obavlja poslove koji su obuhvaćeni protuepidemijskim mjerama, te iz tog razloga ne može pristupiti svom radnom mjestu i/ili izvršavati ugovorene radne zadatke niti iste obavljati od kuće, odnosno ako poslodavac zbog navedenih mjera ne može radniku osigurati posao.
- Predlažemo da ova mjera obuhvati sve sektore i djelatnosti bez obzira na veličinu gospodarskog subjekta.
- Naknada koju bi radnik dobivao bila bi jednaka naknadi za nezaposlene.

Napominjemo, da bi isplata takve naknade bila privremenog karaktera, do prestanka primjene protuepidemijskih mjera. Smatramo da je u trenutačnim okolnostima oportuno rješenje privremena naknada bez dodatnog opterećenja poslovnog sektora, jer bi državni proračun bio u obvezi ionako isplaćivati navedenu naknadu ukoliko bi radnici postali obveznici naknade za nezaposlene.

Preglednosti radi, upućujemo i na web stranicu zavoda za zapošljavanje:

Novčana naknada za nezaposlene prvih 90 dana korištenja iznosi 60%, a za preostalo vrijeme korištenja 30% od osnovice. Propisan je najniži i najviši iznos novčane naknade. Najviši iznos novčane naknade ovisi o prosječnoj plaći isplaćenoj u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godini te iznos novčane naknade za prvih 90 dana korištenja ne može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 35% iznosa te plaće. Najniži iznos novčane naknade ovisi o minimalnoj plaći u Republici Hrvatskoj umanjenoj za doprinose za obvezna osiguranja te novčana naknada ne može biti niža od 50% iznosa te plaće. <https://hzz-helpdesk.kadei.cloud/251703-Koje-sve-uvjete-trebam-ispunjavati-za-ostvarivanje-nov%C4%8Dane-naknade>

Iz dostupnih izvora navodimo i informativan izračun naknade za nezaposlene s primjerom prosječne plaće iz 2019. godine:

- Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske za 2018. iznosila je 6.242 kn. Dakle, za prva 3 mjeseca maksimalni iznos novčane naknade iznosi 4.369 kn. Poslije ta 3 mjeseca taj iznos ne može prijeći 2.184 kn. To su maksimalni iznosi novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti koji se mogu priznati u 2019. godini.

- Najniži iznos novčane naknade ne može biti niži od 50% iznosa minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, osim kada se visina novčane naknade određuje prema postotku vremena provedenom na radu. Primjer: Minimalna neto plaća za 2019. godinu iznosi 3.000 kn. Prema tome, najniži iznos novčane naknade koji može biti isplaćen iznosi 1.500 kn.

Posebno ističemo da je sličnu mjeru predložila slovenska Vlada: slovenski poslodavci koji će zbog epidemije koronavirusa zaposlene upućivati kući "na čekanje" morat će im isplaćivati naknadu od 80 posto prosječne plaće u zadnja tri mjeseca, a 40 posto te svote osiguravat će država. Slovenska Vlada u ovom trenutku priprema i interventni zakon za sufinanciranje 'čekanja na posao' koji bi svim zaposlenicima koji ne mogu raditi od kuće, a zdravi su, sufinancirala 40 posto plaće, za što se predviđa trošak od ukupno 51,5 milijuna eura. Zakon, kada se jednom donese, trebao bi ostati na snazi do rujna.

Svjesni smo činjenice da hrvatski državni proračun ne bi bio spreman podnijeti slovensku mjeru, stoga predlažemo vezanje uz naknadu za nezaposlene koju bi država ionako bila u obvezi isplaćivati u slučaju da radnici, umjesto na „čekanju na rad“ završe na Zavodu za zapošljavanje. Smatramo da predložena mjera ide u korist radnika, u okolnostima koji su izvan kontrole poslodavaca.

Realističnim primjerom oslikavamo konkretnu situaciju: radnik ne može na posao radi protuepidemijskih mjera, nema uvjeta za rad od kuće (jer je rad takav da se ne može raditi od kuće), poslodavac nema sredstava za isplatu plaće, aktivira institut „čekanja na rad“, država spašava radno mjesto isplatom naknade (koja je jednaka onoj za nezaposlene), ali u momentu kada protuepidemijske mjere prestanu biti na snazi radnik nastavlja raditi kod poslodavca odmah i poslodavac počinje isplaćivati plaću. Ukoliko nema predmetnog instituta „čekanja na rad“, radnik odlazi na Zavod za zapošljavanje, poslodavac ostaje bez radnika, te radnik ostaje na teret državnom proračunu kao nezaposlen.

Uvođenje postotnog sudjelovanja u pokrivanju troškova plaća

Predlažemo uvođenje raspona subvencioniranog dijela plaće od strane države u rasponu od trenutnih 4.000 HRK do maksimalno 8.000 HRK neto (pri čemu država pokriva bruto II za navedene iznose). Mjera se odnosi na potporu države najviše do 70% neto plaće s pripadajućim bruto iznosom, ali ne više od 8.000 HRK, dok ostatak pokriva poslodavac. Ova mjera usmjerena je na visoko-kvalificiranu radnu snagu koja inače više doprinosi u državni proračun iz svoje plaće u redovnim uvjetima pa je za očekivati da u ovakvim okolnostima i njihov postotak subvencioniranog dijela plaće bude viši. Postoji opasnost njihovog odljeva u poduzeća čija gospodarstva imaju

mogućnost većih potpora i time većih plaća, te je ovakva mjera usmjerena na njihovo zadržavanje u hrvatskim poduzećima. To izravno podupire konkurentnost hrvatskih poduzeća i prevenira njihovo istiskivanje s tržišta, s obzirom da se može očekivati da će se gospodarstva i poduzeća s izdašnjim mjerama brže oporavljati nakon krize. Ključ ove mjere je omogućiti poslodavcima isplatu ugovorenih obveza prema zaposlenicima, čime se izbjegava potreba za dodatnim parcijalnim mjerama potpore poslodavcima.

Otpis poreza i doprinosa na plaće svim gospodarskim subjektima čija je djelatnost pogođena virusom COVID-19

S obzirom na okolnosti, razumno je za očekivati da će nepovoljnim ekonomskim učincima podjednako biti izloženi i mali i veliki gospodarski subjekti. Naime, neminovno je da će mali gospodarski subjekti biti prvi na udaru navedenih negativnih učinaka, ali taj će se efekt posredno prenijeti i na veće gospodarske subjekte koji posluju s malim subjektima i tako lančano dalje do svih gospodarskih subjekata.

Sukladno tome, potpora koju je Vlada najavila u pogledu otpisa poreznih i drugih davanja je svakako korak u pravom smjeru. Međutim, ograničavanje prava potpunog otpisa na način da se isti dozvole isključivo malim poreznim obveznicima (<7,5m kn prihoda u 2019.), dok se za ostale primjenjuje parcijalni otpis ili odgoda / obročno plaćanje nije prihvatljivo.

Naime, takva mjera je vrlo kratkoročna i, iako olakšava problem nelikvidnosti u narednih nekoliko mjeseci, značajno opterećuje porezne obveznike u razdoblju koje će uslijediti nakon prestanka posebnih okolnosti. S obzirom na to da je ključno da u razdoblju koje slijedi nakon prestanka posebnih okolnosti gospodarski subjekti moraju biti u mogućnosti ubrzano pokrenuti gospodarski oporavak, smatramo da je od iznimne važnosti da gospodarski subjekti ne budu opterećeni poreznim obvezama koje su nastale u kriznom razdoblju.

U tom pogledu, porezi i doprinosi na plaće su osobito važni iz razloga što njihova visina izravno utječe na motivaciju poslodavaca da zadrže ili otpuste zaposlenike. Ukoliko će poslodavci biti obvezni naknadno podmiriti poreze i doprinose na plaće, mnogi poslodavci zaposlenike neće zadržavati, što će rezultirati odljevom kvalitetne radne snage koju može biti teško ili nemoguće nadomjestiti u budućnosti. Naime, iako su uvedene određene mjere potpore očuvanja radnih mjesta, iste nisu dostatne da nadoknade plaće visokoobrazovane radne snage te je izvjesno da će velik broj takvih zaposlenika ostati bez posla.

Slijedom navedenoga, predlažemo da se mjera otpisa poreza i doprinosa na plaće proširi na sve gospodarske subjekte čija je djelatnost pogođena pojavom COVID-19 virusa, neovisno o njihovoj veličini (tj. iznosu prihoda ostvarenog u 2019.).

Smanjenje reguliranog dijela u krajnjoj cijeni električne energije

U reguliranom dijelu krajnje cijene za električnu energiju, poduzetnici plaćaju:

- Naknadu za obnovljive izvore energije koja je regulirana Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji, a Odlukom o naknadi za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju je propisano da istu plaćaju svi krajnji kupci.
- Naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže koju plaćaju svi kupci električne energije bez obzira kod kojeg su opskrbljivača.
- Trošarinu
- Porez na dodanu vrijednost

Obzirom da je naknada za obnovljive izvore energije parafiskalni namet za koji prema dostupnim podacima poduzetnici godišnje izdvajaju gotovo milijardu kuna, predlažemo **smanjenje naknade za obnovljive izvore energije**.

U Izvješću Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Cijene energenata i troškovi energije u Europi“ (dalje: Izvješće) navodi se da je u određenim državama, industrija često potpuno oslobođena poreza i naknada na električnu energiju ili su oni niži od onih za kućanstva, kao i da industrija plaća niže naknade za pristup mreži od kućanstava.

Iako je teško pronaći usporedive podatke po državama, studije koje je pokrenula Europska komisija omogućile su usporedbe, te je iz njih vidljivo da je cijena električne energije za industriju u Republici Hrvatskoj među prvih pet najskupljih u svijetu, uspoređujući 40 država. Od usporedivih država, Slovenija je na 16-om mjestu, Mađarska na 14-om, a Hrvatska na 35. mjestu po visini cijene električne energije.

Neovisno o snižavanju naknade za obnovljive izvore energije jedna od mjera za smanjenje cijene reguliranog dijela električne energije mogla biti **smanjenje cijene mrežarine**. Naime, 2019. godine visina mrežarine je smanjena za poduzetnike (u odnosu na ranije godine), ali navedeno smanjenje je relativno malo u odnosu na države u regiji. Primjerice u Republici Sloveniji mrežarina je niža za 8 eur/MWh, te kod velikih potrošača koji godišnje troše preko 100.000 MWh električne energije bi poduzetnik s jednakom potrošnjom u Hrvatskoj imao 2 milijuna eura veće troškove proizvodnje. Smanjenje cijena mrežarine kako za prijenosnu, tako i distribucijsku električnu mrežu, moglo bi se provesti povećanjem troškovne učinkovitosti mrežnih operatera HOPS i HEP ODS: Naime, povećanjem učinkovitosti poslovanja HOPS-a i HEP ODS-a, smanjili bi se njihovi operativni troškovi. Na taj bi način, preko metodologije za obračun cijena mrežarine, regulator odobrio niže prihode operaterima i samim time niže cijene mrežarine za sve kupce. Naravno, treba uzeti u obzir da se operaterima sa ovom mjerom ne bi smjela smanjiti sposobnost ulaganja u razvoj mreže, već samo povećati troškovna učinkovitost.

Stoga kao jednu od mogućih mjera za ublažavanje gospodarske krize uzrokovane pandemijom COVID-19, vidimo i ukidanje ili smanjivanje naknade za obnovljive izvore energije te smanjenje cijene mrežarine, čime bi se između ostalog, ostvarili i ciljevi Akcijskog plana za administrativno rasterećenje gospodarstva koji je donijela Vlada Republike Hrvatske.

Uvođenje dodatnih mjera za turizam

Već je sada vrlo izvjesno kako će 2020. godina biti, *ceteris paribus*, godina značajnog pada turističke aktivnosti globalno. U zdravstvenom kontekstu očekuje se daljnji rast broja zaraženih s obzirom da "pandemija ubrzava"¹ što dodatno umanjuje očekivanja brzog oporavka turističke potražnje u 2020. godini. Do sada nije pronađena adekvatna farmakološka supstanca koja bi dokazano mogla utjecati na liječenje ili preveniranje COVID-19, dok je niz potencijalnih lijekova u fazi testiranja te se pouzdani rezultati mogu očekivati tek tijekom 2021. godine.

U takvim uvjetima, jasno je da će se postojeće fizičke mjere ograničavanja društvenog kontakta i dalje primjenjivati dok se ne postigne zadovoljavajuća kontrola nad širenjem virusa. Neovisno o tome, očigledno je kako će, izuzev u slučaju da se virus uslijed toplog vremena značajno uspori ili u potpunosti nestane, i cjelokupna ljetna sezona u Europi biti predmetom vrlo ograničenog turističkog kretanja; ukoliko ikakvog. Čak i ako dođe do oporavka, izvjesno je kako će države oprezno otvarati granice i samim time je upitno u kojoj mjeri Hrvatska može računati na priljev stranih gostiju u periodu glavne sezone, kada se tradicionalno realizira više od 85% turističkih noćenja na godišnjoj razini. Pritom ne treba zaboraviti da će određeni dio zaposlenika već imati iskorištene godišnje odmomore uslijed samoizolacije ili karantene, a drugi dio samovoljno smanjiti potrošnju uslijed neizvjesnosti oko sigurnosti radnog mjesta ili gospodarske krize.

Realno je stoga očekivati kako će se ljetna sezona u Hrvatskoj vrlo teško realizirati u okvirima kako je to bilo uobičajeno u posljednjih dvadesetak i više godina, te da će ovo biti, nakon ratnih godina, prvi presedan u kojem će hrvatski turizam biti gotovo isključivo ovisan o domaćoj potražnji, za koju nam povijesna statistika sugerira da je činio u ukupnom volumenu između 10% do 15% realiziranih turističkih noćenja.

Sve navedeno potvrđuje i ukazuje na neugodnu istinu te zabrinjavajući scenarij turističke industrije za 2020. godinu gdje se, *ceteris paribus*, valja pripremiti na velike padove potražnje (60% do 90%) te visoku ovisnost o domaćem tržištu.

U takvim uvjetima smanjene potražnje, turistički sektor ne bi mogao pokriti niti fiksne troškove na godišnjoj razini, što bi rezultiralo neprofitabilnošću i nelikvidnošću sektora, što bi u konačnici dovelo do bankrota turističkih društava ali i cjelokupnog sektora.

¹ Virtualna konferencija Svjetske zdravstvene organizacije, 23.3.2020.

U konačnici, važno je istaknuti kako se u turističkom kontekstu govori o periodu upravljanja kriznom situacijom od 12 mjeseci, jer će sektor, za razliku od većine gospodarstva, naredni val potražnje doživjeti tek u ljeto 2021. godine, dakle za više od 15 mjeseci od danas. Do tada se sektor mora održati zajedničkim snagama gospodarstvenika i Vlade jer u suprotnom dolazi do propasti sektora koji izravno čini 20-ak posto BDP-a i jamči makroekonomsku stabilnost gospodarskog sustava Republike Hrvatske.

Stoga potezi Vlade u ovom konkretnom gospodarskom sektoru trebaju biti dugoročnog karaktera, i to:

- **Mjere za zadržavanje radnih mjesta za turistički sektor je potrebno produžiti odmah na period 12 kalendarskih mjeseci**, tj. do travnja 2021. godine uslijed iznimno sezonalnog turističkog proizvoda koji će novi val potražnje, a samim time i financijske prihode, ostvariti tek u ljeto 2021. godine.
- **Turističkom sektoru treba osigurati otpis parafiskalnih nameta na period od 12 mjeseci**, tj. do travnja 2021., uslijed činjenice da se glavnina turističkog prometa neće realizirati pa se samim time neće efektuirati namjena parafiskalnih nameta. Pritom se u prvom radu treba orijentirati na otpis sljedećih parafiskalnih nameta: Naknada za uređenje voda, Članarina Hrvatskoj gospodarskoj komori (HGK), Spomenička renta, Naknada za općekorisnu funkciju šuma, Koncesija na pomorskom dobru, Koncesijska odobrenja, Godišnja naknada za uporabu javnih cesta, Komunalna naknada, RTV pristojba u segmentu prijevoza, Naknada za ostvarenje prava služnosti i građenja te Naknada za neispunjenje kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom.
- **Otpis poreza i doprinosa na plaće u korelaciji s intenzitetom pada prihoda** turističkih tvrtki u periodu korištenja mjera za zadržavanje radnih mjesta.
- **Korekcija cijene struje i vode turističkim tvrtkama u periodu od 12 mjeseci**, tj. do travnja 2021. godine s obzirom da se ukupna cijena tek jednim dijelom odnosi na cijenu vode ili struje a drugim, a dijelom na razne naknade (uključujući i naknade za investicije i razvoj). U tom kontekstu predlažemo korekciju cijene na niže za cjelokupni ili djelomični iznos koji se odnosi na naknade.

Osigurati produljenje vremenskog roka za primjenu mjera

Po završetku izvanrednih okolnosti izazvanih pandemijom, za očekivati je da će biti potrebno određeno vrijeme za ponovno pokretanje djelatnosti koje su bile obustavljene, narudžbe sirovina, kontaktiranje klijenata i uspostavu redovnog radnog ciklusa. Stoga je potrebno već u ovom trenutku razmišljati o produljenju mjera pomoći gospodarstvu za tri mjeseca po završetku izvanrednih okolnosti. U slučaju

turističkog sektora potrebno je odmah planirati izvanredne mjere pomoći u trajanju od 12 mjeseci u cilju postizanja izvjesnosti poslovanja.

Razlozi za donošenje propisa koji bi regulirao radnopravne odnose u vrijeme epidemije uzrokovane COVID-19

S obzirom na novonastalu situaciju uzrokovanu epidemijom COVID-19 bolesti te sva ograničenja koja su dosljednom primjenom Zakona o radu nametnuta poslodavcima radi usklađenja s Odlukama Nacionalnog stožera civilne zaštite (dalje: NSCZ) u takvim okolnostima, nužne su izmjene i dopune Zakona o radu ili donošenje zasebnog propisa koji bi u vrijeme epidemije regulirao navedena pitanja. Naime, osim mjera koju su usmjerene na izmjene poreznih propisa i definiranje državnih potpora za očuvanje radnih mjesta, neizostavno je reguliranje i radnih odnosa. Poslodavci su bili primorani već poduzeti niže opisane mjere (u nedostatku zakonodavnog rješenja za izvanrednu situaciju) te bi većina niže predloženih mjera samo stvorila zakonski okvir za već u praksi primijenjene mjere. Naravno, predložene izmjene bi se primjenjivale isključivo na izvanrednu situaciju ograničenja poslovanja poslodavca (poput ove) i isključivo u razdoblju trajanja uvedenih ograničenja, a radnici zadržali sva stečena prava u redovitim okolnostima.

Primarni problemi s kojima se poslodavci susreću u trenutnoj situaciji su vezani uz sljedeća pitanja:

1. Organizacija rada od kuće

Sukladno Zakonu o radu, rad od kuće je rad na izdvojenom mjestu rada za koji je potrebno sklopiti ugovor o radu s radnikom koji sadrži odredbe definirane člankom 17. Zakona o radu. Poslodavci u nastaloj situaciji nisu sklapali takve ugovore niti mogu primjerice provesti procjenu opasnosti na radu na izdvojenom mjestu rada te je stoga, nužno potrebno omogućiti poslodavcima da u izvanrednim situacijama poput ove u kojoj se nalazimo, jednostranom odlukom mogu odrediti rad od kuće koji će predstavljati drugo mjesto rada radnika, bez ograničenja iz članka 17. Zakona o radu. Naglasak je ovdje na tome da poslodavac zbog izvanredne situacije upućuje radnike na rad od kuće pri čemu u cijelosti raspolaže mjestom rada tog radnika (u poslovnim prostorijama poslodavca), dakle određuje rad na izdvojenom mjestu rada u punom smislu istog sukladno odredbama Zakona o radu.

Ministarstvo rada je donijelo mišljenje koje govori u prilogu prethodno navedenom: „S obzirom na novonastale izvanredne okolnosti, poslodavac u svrhu održanja radnog odnosa te zaštite zdravlja i sigurnosti radnika, može koristiti svojim temeljnim zakonskim pravom da pobliže odredi mjesto i način obavljanja rada dok traju navedene okolnosti. Pri tome, u smislu provedbe zaštite na radu, mišljenja smo da se razdoblje obavljanja poslova u prostoru koji nije prostor poslodavca (rad od kuće),

kada se radi o poslovima s niskim rizicima (administrativni i slični poslovi) može proširiti na razdoblje sve dok traju izvanredne okolnosti zbog kojih je poslodavac radi prevencije i zaštite od širenja zarazne bolesti prisiljen omogućiti rad radnicima od svoje kuće. Stan, kuća ili drugi prostor u kojem radnik obavlja poslove s malim rizicima za poslodavca, nije objekt namijenjen za rad već stambeni objekt ili objekt druge namjene, pa se stoga ne može zahtijevati ispunjenje svih sigurnosnih zahtjeva za mjesto rada u smislu propisa zaštite na radu pa će se odredbe propisa zaštite na radu primjenjivati u mjeri u kojoj je to moguće, uz brigu o tome da sigurnost i zdravlje radnika ne budu ugroženi.“

Slijedom navedenog, smatramo da je nužno Zakonom o radu ili posebnim propisom jasno definirati mogućnost poslodavca da jednostranom odlukom odredi u iznimnim situacijama rad od kuće, bez obveze poslodavca na dokumentiranje malog rizika u mjestu prebivališta/boravka radnika u kojem radi. Tim više što je većina poslodavaca to već u praksi, sukladno Odlukama NSCZ i učinila i to upravo radi zaštite zdravlja svojih radnika.

2. Korištenje godišnjeg odmora

Sukladno odredbi članka 85. stavak 4. Zakona o radu, poslodavac je dužan najmanje 15 dana unaprijed obavijestiti radnika o korištenju godišnjeg odmora. Isto tako, većina Pravilnika o radu poslodavaca predviđa da se godišnji odmor određuje sukladno zahtjevu radnika. Poslodavci su zbog izvanredne situacije, a kao izvanrednu mjeru uvedenu s ciljem osiguranja radnicima zadržavanja naknade plaće u 100% iznosu ugovorene plaće uputili radnike na korištenje godišnjeg odmora, pri čemu u ovoj situaciji nisu u mogućnosti godišnji odmor određivati prema zahtjevima radnika niti su u mogućnosti osigurati obavijest o korištenju tog godišnjeg odmora 15 dana unaprijed.

Slijedom navedenog, nužno bi bilo omogućiti pravo poslodavca da donese jednostranu odluku o korištenju godišnjeg odmora radnika bez roka obavijesti od 15 dana.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:
Američka gospodarska komora u Hrvatskoj
Andrea Doko Jelušić,
Izvršna direktorica
T: 01 4836 777
E: andrea.doko@amcham.hr